

KAPADOKYA BÖLGESİNDEKİ DOĞAL VE KÜLTÜREL MİRAS VARLIKLARININ KORUNMASI İÇİN İÇ HAVA KALİTESİNİN İZLENMESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA STRATEJİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Proje Yürütücüsü

Prof. Dr. Serkan ŞAHİNKAYA

Bu çalışma DKMP25-1 No'lu İhtisaslaşma Projesi kapsamında yürütülmektedir.

21.02.2025-20.08.2027

PROJENİN AMACI

Projenin amacı, Kapadokya bölgesinde yer alan UNESCO Dünya Miras Listesinde de yer alan doğal ve kültürel miras varlıklarının iç mekân hava kalitesinin izlenmesi, kontrolü ve iç hava kalitesinin etkilerinin belirlenmesi ve alınabilecek önlemlerin yerinde tespit edilmesidir. Ayrıca proje sonuçları ilgili kamu kurum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri ile paylaşarak iç hava kalitesi konusunda hem bir farkındalık hem de ortak bir hafıza geliştirilmeye çalışılacaktır.

PROJENİN ÖNEMİ

Dinî, doğal, tarihî ve kültürel önemi olan yapıların iç mekân hava kalitesi, ziyaretçi akışından, dış ortam hava kalitesinden, mevsimsel değişimler ile ilgili faktörlerden ve etkin çalışan bir havalandırmanın bulunmamasından etkilenmektedir. Bu sayılan etkenlerin etki şekilleri ve bunlara karşı alınabilecek önlemler konusunda konut, hastane, okul gibi meskenlerde ve müzelerde yapılmış uluslararası bilimsel çalışmalar literatürde bulunmaktadır. Ancak dünya literatüründe iç mekân hava kalitesinin antik dönemlerden kalan yeraltı şehirleri veya kaya oyma kiliseler gibi miras varlıklarına etkileri konusunda yapılmış bir çalışmabulunmamaktadır. Ayrıca Kapadokya Bölgesindeki miras varlıkları için literatüre bakacak olursak, bu bölge özelinde de yapılmış benzeri bir çalışma da bulunmamaktadır. Kapadokya Bölgesindeki doğal ve kültürel miras varlıklarının korunması, gelecek nesillere aktarılması ve böylece turizmde sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için turistlerin yoğun olarak ziyaret ettiği miras alanlarının iç mekân hava kalitesinin mevcut durumunun tespit edilmesi, iç mekân hava kalitesini etkileyen faktörlerinin belirlenmesi ve miras varlıklarına, ziyaretçilere, çalışanlara ve böylece turizme karşı olabilecek etkilerinin ortaya konulması önerilen projenin önemli çıktıları olacaktır. Ayrıca çalışma kapsamında bu etkilere karşı alınması gereken önlemlerin de sunulacak olması önemlidir. Öte yandan, uluslararası saygın bilimsel dergilerde bu konuda yer alan çalışmalar, modern ve/veya restore edilmiş tarihî binalardaki iç mekân hava kalitesi üzerine yapılmıştır. Bu nedenle, benzeri olamayan miras varlıkları ile Kapadokya bölgesinde daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması ve kaya oyma antik kiliseler ve yeraltı şehirleri gibi özel miras varlıklarında böyle bir çalışmanın yapılması, çalışmanın eşsiz, en özgün ve en önemli bilimsel yanını oluşturmaktadır. Bu yönü ile projeden çıkacak yayınlar Dünyaliteratürü ve bilim dünyası için de özgün olacaktır.

“ PROJENİN BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ ”

Projenin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi

1. Kültürel Miras ve Turizm

İç hava kalitesinin korunması, fresk ve yapıların tahribatını önleyerek turizmin sürdürülebilirliğini sağlar.

2. Yerel Ekonomi ve İstihdam

Restorasyon uzmanları, mühendisler ve zanaatkarlar için iş imkânı yaratır.

3. Akademik ve Teknolojik Katkı

NEVÜ ve diğer kurumlar için uygulamalı araştırma sahası oluşturur.

4. Çevresel ve Sağlık Boyutu

CO₂, nem ve sıcaklık kontrolü hem kültürel mirasın hem de ziyaretçilerin güvenliğini sağlar.

5. Uzun Vadeli Kalkınma

Koruma stratejileri, Kapadokya'yı sürdürülebilir turizm ve miras yönetimi merkezi haline getirerek bölgesel kalkınmayı kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan destekler.

“ PROJENİN ÇIKTILARI ”

Yöntem ve Ölçülecek Parametreler

İç mekân hava kalitesi değerlendirmeleri modern portatif cihazlarla yapılacaktır. Ölçülecek parametreler şunlardır:

Sıcaklık ve Nem

CO₂

CO

PM

SO₂, NO₂, O₃

uçucu Organik Bileşikler (VOC)

Elde edilen veriler modeller ile işlenecek, böylece ziyaretçi yoğunluğu, dış hava kalitesi ve mevsimsel değişimlere bağlı riskler öngörülebilecektir.

Yaygınlaştırma ve Farkındalık

Proje sonuçları, düzenlenecek çalıştay ile kamu kurumları, yerel yönetimler ve özel sektör temsilcileriyle paylaşılacaktır. Böylece koruma stratejileri ve sürdürülebilir turizm uygulamaları için ortak bir yol haritası oluşturulacaktır.

“ PROJE EKİBİ ”

Proje Yürütücüsü: Prof. Dr. Serkan ŞAHİNKAYA

Araştırmacı: Prof. Dr. Yener BEKTAŞ

Araştırmacı: Prof. Dr. Mustafa Hilmi ÇOLAKOĞLU

Araştırmacı: Prof. Dr. Ece Ümmü DEVECİ

